

Stedelijke
Wmo-Adviesraad Amsterdam

Aan: College van Burgemeester en Wethouders van Amsterdam
t.a.v. mevrouw S. Kukenheim, wethouder zorg
Postbus 202
1000 AE Amsterdam

Amsterdam, 9 augustus 2019

Onderwerp: Gevraagd advies van de Stedelijke Wmo-Adviesraad Amsterdam over
"Wijkteams van morgen – inrichting buurtteams sociaal" d.d. 16-07-2019

Geachte mevrouw Kukenheim,

Hierbij stuurt de Stedelijke Wmo-Adviesraad u het gevraagde advies over het conceptbesluit "Wijkteams van morgen – inrichting buurtteams sociaal". De voorstellen hiertoe zijn tijdens vergaderingen op 4 april en 6 juni 2019 uitgebreid besproken met de betrokken beleidsmedewerker mevrouw N. Siemonsma. Deze besprekingen hebben geleid tot aanpassingen in dit conceptbesluit.

Positief is de Raad over de voorgestelde opzet van de Buurteams. Op deze manier komt advisering, ondersteuning en zorg dicht bij de Amsterdammers en hun sociale basis. De Buurteams kunnen zo inspelen op de diversiteit in de buurt en de specifiek daarmee samenhangende problematiek. Herkenbaarheid, bereikbaarheid en toegankelijkheid van de teams zijn zeer belangrijk. De Wmo-Adviesraad vindt de naam Buurteams Sociaal niet goed. Verwarrend voor de Amsterdammer, die al te maken heeft (gehad) met wijkteams, sociale loketten, buurtcommissies, sociale raadslieden, home-teams etc. Van meet af aan moet duidelijk zijn waar de Buurteams voor staan: wat zij voor de Amsterdammers kunnen betekenen. Daarom pleit de Wmo-Adviesraad voor één team met een eenvoudige naam, één loket voor het hele sociale domein.

De Wmo-Adviesraad pleit daarom voor een geleidelijke integratie van de Buurteams en de Ouder en Kindteams (OKT's). Ouders zijn over het algemeen ook volwassenen en opvoedproblemen hebben vaak te maken met sociale problemen, zoals armoede en schulden, werkloosheid, huisvestingsproblemen, psychosociale problemen etc. Als het de bedoeling is dat de Buurteams en de Ouder en Kindteams de basis van de zorginfrastructuur in de stadsdelen gaan vormen ligt het voor de hand uit te gaan van één organisatie per stadsdeel. Zo kun je effectief een samenhangende werkwijze tot stand brengen. Niet alleen multiproblematiek maar alle problematiek is gebaat bij een integrale aanpak die rekening houdt met alle levensgebieden. Voor iedere Amsterdammer één team, één plan en één persoon in het Buurteam waar hij met alle problemen, die een sociale impact hebben, terecht kan.

Het gaat om een ingrijpende verandering die een aantal risico's met zich meebrengt. Daarom is het goed de Buurteams geleidelijk in te voeren. Gedurende de invoering moet de gemeente de continuïteit van zorg en ondersteuning goed in de gaten houden. De zorg aan de kwetsbare Amsterdammers moet de hele tijd "op niveau" blijven en de uitvoerders van die zorg, de medewerkers van de Buurteams en andere betrokkenen, voldoende gemotiveerd om de invoering van de Buurteams tot een goed einde te brengen. Veranderingen doen immers altijd een beroep op de inzet en het incasseringsvermogen van de mensen, functionarissen en cliënten, die ermee te maken hebben. De huidige arbeidsmarktsituatie van beroepen in de zorg en ondersteuning is precair. Wij hopen dat deze reorganisatie geen groot personeelsverloop teweegbrengt en dat de cliënten niet voortdurend met andere adviseurs en begeleiders te maken krijgen.

Het uitgangspunt dat de Buurteams zich moeten inzetten op herstelvermogen en dat ondersteuning nooit vanzelfsprekend ongewijzigd langdurig mag zijn is onnodig kwetsend voor alle kwetsbare Amsterdammers (chronisch zieken, fysiek gehandicapten, verstandelijk beperkten, mensen met een chronische psychiatrische aandoening etc.) die tegen hun wil geen herstelvermogen hebben en levenslang zijn aangewezen op zorg en ondersteuning vanuit hun directe omgeving en de maatschappij. Wijziging van de ondersteuning is voor hen slechts aan de orde als de zelfredzaamheid door ziekte of gebrek afneemt en de hulpbehoevendheid navenant toe.

Het werk van de Buurteams is zeer divers. Het omvat onder andere maatschappelijke ondersteuning, schuldhulpverlening, wonen, inclusie en participatie, sociaalpedagogische ondersteuning, veiligheid etc. Dat vraagt een team van medewerkers die beschikken over vergelijkbare attitude en vaardigheden, maar zich onderscheiden in vakkennis en competentie. De grootte en samenstelling van het Buurteam kan variëren wanneer de grootte van de buurt, de bevolkingsopbouw en de specifieke problematiek, die er speelt, daarom vragen. Hoge werkdruk, hoge caseload en lange wachtlijsten dreigen als de Buurteams niet "op maat" worden samengesteld.

Gestreefd wordt naar generalistische Buurteams met een specialistische bovenbouw per Stadsdeel. De Wmo-Adviesraad adviseert ook stadsbreed specialistische ondersteuningsteams in te richten. Teams die tot taak hebben mensen met een kwalitatief complexe ondersteuningsbehoefte te begeleiden. Voor de specialistische teams per Stadsdeel is in dit geval de caseload te klein om voldoende expertise te ontwikkelen.

De Wmo-Adviesraad vraagt speciale aandacht voor de mantelzorg. De Buurteams spelen een belangrijke rol bij het ondersteunen van mensen die informele (mantel-)zorg bieden aan kwetsbare Amsterdammers. Uitgangspunt hierbij moet zijn dat de inzet van mantelzorg nooit onbegrensd is. Het verdient aanbeveling centraal vast te stellen welke maximale inzet van de informele (mantel)zorg verwacht mag worden.

Voor de samenwerking met huisartsen en wijkverpleegkundige is het belangrijk dat er één loket is dat zij kunnen benaderen bij sociale problemen op het terrein van zelfredzaamheid, armoede en schulden, huisvesting etc. Huisartspraktijken, wijkzorg en ook andere zorgsectoren zijn geografisch vaak niet georganiseerd per buurt of wijk. De grenzen van buurt of stadsdeel worden niet zelden overschreden. Dat vergt een speciale inspanning van de gemeente om de (para)medische en overige zorgsector actief te benaderen en te informeren over hun bestaan en werkwijze van de Buurteams ook over de grenzen van buurt of stadsdeel. Vanzelfsprekend wordt bij de samenwerking tussen Buurteams en de (para-)medische sector zorgvuldig omgegaan met privacygevoelige gegevens.

De Wmo-Adviesraad adviseert de gemeente bij het opzetten van de Buurteams speciale aandacht te besteden aan de Sociale Loketten. Wij stellen ons voor dat de Sociale Loketten in de aanloopfase de Amsterdammers informeren over het bestaan en de werkwijze van de Buurteams. In een latere fase kan de voorlichtende taak van de Sociale Loketten overgeheveld worden naar de Buurteams, want anders zien de burgers door de bomen het bos niet meer.

De Buurteams verzorgen de toeleiding naar de Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen (MO/BW) maar de Centrale Toegang bepaalt uiteindelijk de daadwerkelijke toegang. De Wmo-Adviesraad voorziet dat dit, als het gaat om buurtbewoners die dak- en thuisloos zijn of dreigen te worden, leidt tot conflicten. Immers als het Buurteam iemand wil plaatsen in de MO/BW maar de Centrale Toegang wijst plaatsing af dan wordt de dak- en thuisloze buurtbewoner letterlijk van het kastje naar de muur gestuurd.

De Wmo-Adviesraad is positief over het dicht bij de burger en zijn sociale basis organiseren van de generalistische zorg en ondersteuning in het sociale domein. Zoals hierboven aangegeven zijn wij kritisch ten aanzien van een aantal aspecten van de ontwikkeling tot effectieve en duurzame Buurteams en hun relatie tot andere zorg- en dienstverleners. De Wmo-Adviesraad ziet de ontwikkeling van de Buurteams met belangstelling tegemoet en zal het proces in de toekomst kritisch blijven volgen.

Vriendelijke groet,

Namens de Stedelijke Wmo-Adviesraad van Amsterdam,

Ellen van den Bogert, voorzitter,

Erenst Uitentuis, secretaris